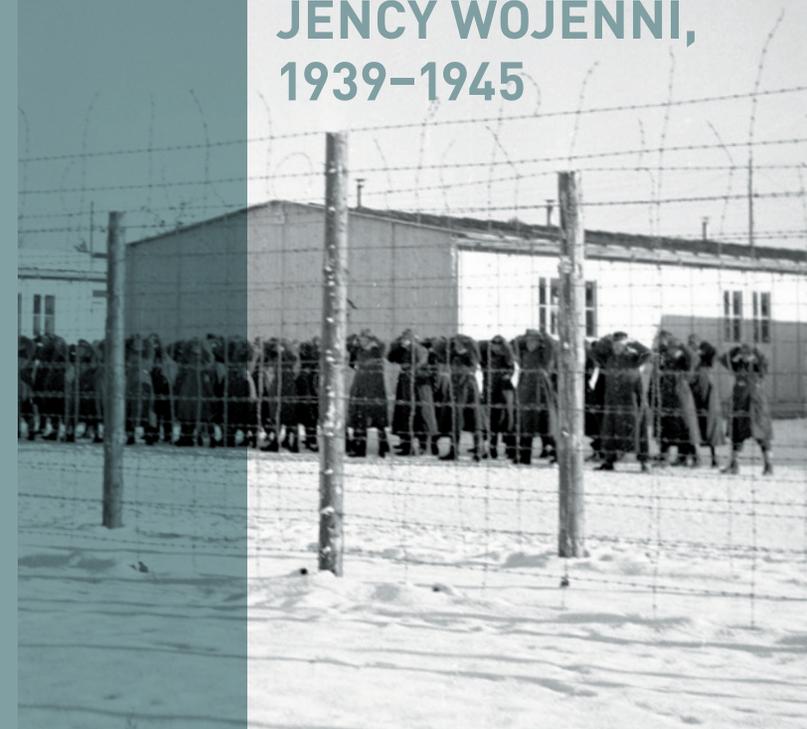

DAS REICHSPARTEITAGSGELÄNDE IM KRIEG – GEFANGENSCHAFT, MASSENMORD UND ZWANGSARBEIT

NIE TYLKO PROCES ...
NORYMBERGA I
JEŃCY WOJENNI,
1939–1945

Impressum: Dokumentationszentrum Reichsparteitagsgelände, Bayenstr. 110, 90478 Nürnberg, Titelbild: © Stadtarchiv Erlangen

Eine Ausstellung des Dokumentationszentrums Reichsparteitagsgelände, Nürnberg, und des Zentralen Museums der Kriegsgefangenen, Opole/Łambinowice

Wystawa Centrum Dokumentacji Terenu Zjazdów NSDAP w Norymberdze oraz Centralnego Muzeum Jeńców Wojennych Opole/Łambinowice

dokumentationszentrum
reichsparteitagsgelände
museen der stadt nürnberg

Wer Hinweise auf die Lager und die Gefangenen auf dem Reichsparteitagsgelände hat (Stalag XIII A/D, Oflag XIII A/B und Oflag 73) oder wer Informationen hierzu sucht, ist herzlich eingeladen, mit uns in Kontakt zu treten.

dokumentationszentrum-nuernberg.de

Email: prisoners-of-war@stadt.nuernberg.de

Telefon: +49 911 231 16894

Osoby poszukujące informacji o obozach oraz jeńcach wojennych na terenie zjazdów NSDAP (Stalag XIII A/D, Oflag XIII A/B und Oflag 73) proszone są o kontakt z nami:

dokumentationszentrum-nuernberg.de

e-mail: prisoners-of-war@stadt.nuernberg.de

telefon: +49 911 231 16894

Primožica Belegona
Tadeusz Bił-Komorowski (links)
neben dem Namen in Zivilkleidung mit
Kriegsdenkmal des Warschauer
Aufstandes. Die Aufnahme entstand
während einer Inspektionsreise
des internationalen Komitees vom
Roten Kreuz in Nürnberg-Langwasser,
Januar 1945.

Zworniczko Jerzy
Tadeusz Bił-Komorowski (2. von links)
als Mitglied der 1. polnischen Armee
in Zusammenarbeit mit dem
internationalen Komitee vom
Roten Kreuz, Nürnberg-Langwasser
1945.

Nach dem Waffenstillstandsabkommen
Soldaten der Heimatarmee stehen an
Oberbefehlshaber Tadeusz Komorowski
(Drecksma „Bóru“) vorbei, der ihnen für
ihren Einsatz dankt, 4./5. Oktober 1944.

Museum Państwowe Narodowe

Po zwycięstwie
Zdobycza Armii Krajowej defilują
przed komendantem Tadeuszem
Komorowskim (pośrodku „Bóru“),
który dziękuje im za służbę, 4./5.
października 1944 r.

Muzeum Państwowe Narodowe

WARSCHAUER AUFSTÄNDISCHE IM LAGER
IN NÜRNBERG-LANGWASSER

POWSTAŃCY WARSZAWSKY W
OBOZIE NÜRNBERG-LANGWASSER

Infolge der brutalen Besetzung Polens
durch die Wehrmacht und die Rote Armee
entwickelte sich die polnische Wider-
organisationsbewegung. Ihre größte militärische
Kämpfte, war die polnische Heimatarmee.

Am 1. August 1944 begann sie den War-
schauer Aufstand. In den ersten Tagen
besetzten und ganze Stadtviertel im
Kern zu bringen. Der Aufstand
wurde am 16. Oktober 1944 durch die
Wehrmacht niedergeschlagen.

W odpowiedzi na brutalne zajęcie Polski
przez Wehrmacht i Armię Czerwoną w
1939 r. rozwinął się ruch oporu. Jego naj-
większą wojskową organizacją była Armia
Krajowa, która walczyła o wyzwolenie kraju.
1 sierpnia 1944 r. wybuchło powstanie
warszawskie. W pierwszych dniach
zajęto i całe dzielnice miasta. Powstanie
zakończył 16 października 1944 r.

Gefördert durch / Wsparcie finansowe

evz STIFTUNG
ERINNERUNG
VERANTWORTUNG
ZUKUNFT

Das Reichsparteitagsgelände im Krieg

Nürnberg war im Nationalsozialismus eine wichtige Stadt. Jährlich trafen sich hier hunderttausende Mitglieder und Anhänger der NSDAP zu den Reichsparteitagen. Die Bilder dieser spektakulären Massenveranstaltungen gingen um die Welt und prägen bis heute die Erinnerung an die nationalsozialistische Zeit.

Doch mit dem Beginn des Zweiten Weltkrieges endeten die Reichsparteitage. Auf das Gelände, das für die Veranstaltungen geschaffen worden war, kamen nun unfreiwillig zehntausende Kriegsgefangene aus Ost-, West-, Südeuropa und den USA.

Werksausweis von Bruno Taioli
(Privatbesitz)
Przepustka Bruno Taioli
(Własność prywatna)

Foto vom »Arbeitseinsatz« für
die städtische Bildchronik
(Stadtarchiv Nürnberg)
Zdjęcie zatrudnionych jeńców do
miejskiej kroniki fotograficznej
(Stadtarchiv Nürnberg)

Gemälde »Nürnberg –
Stalag XIII A – Winter 1939«
(CMJW)
Obraz »Norymberga –
Stalag XIII A – zima 1939 r.«
(CMJW)

Die Geschichte des Lagerkomplexes auf dem Reichsparteitagsgelände wird hier erstmals anhand von ausgewählten Gefangenengruppen aus Polen, der Sowjetunion und aus Italien erzählt.

Sie zeigt den bekannten Ort als einen Ort des Leidens und Sterbens – einen Tatort nationalsozialistischer Gewalt.

Norymberga i jeńcy wojenni, 1939–1945

Istnieje ścisły związek między Norymbergą a narodowym socjalizmem. To w tym mieście po zakończeniu wojny przywódcy nazistowskiego reżimu stanęli przed sądem w ramach procesów norymberskich. Ogłoszone tutaj w 1935 r. ustawy norymberskie stały się podstawą prawną prześladowania Żydów.

Vor der Lagerkantine
(Stadtarchiv Erlangen)
Przed kantiną obozową
(Stadtarchiv Erlangen)

Na doroczne zjazdy NSDAP do Norymbergii zjeżdżały setki tysięcy członków i sympatyków partii. Spektakularne obrazy z tych masowych imprez obiegły świat i do dziś wpływają na pamięć o czasach narodowego socjalizmu. Nie jest natomiast faktem powszechnie znanym, że podczas II wojny światowej na terenie zjazdów powstał rozległy kompleks obozowy.

Aż do 1945 r. przetrzymywano w nim dziesiątki tysięcy jeńców wojennych. Tylko z Polski trafiło tu ponad 30 000 osób, w tym także przywódcy powstania warszawskiego. **Wystawa pierwszy raz opowiada o kompleksie obozowym Nürnberg-Langwasser, skupiając się na trzech grupach jeńców: z Polski, Związku Radzieckiego i Włoch.**